

PaTz en het spiritueel domein (voor PaTz groepen)

Inleiding

Aandacht en zorg voor zingevingsvragen en spiritualiteit staan de afgelopen jaren sterk in de belangstelling. Zie ook de richtlijn [Zingeving en spiritualiteit in de palliatieve fase](#) en het project [Zingeving in de thuissituatie](#).

Ook PaTz groepen voelen de behoefte hier meer aandacht aan te besteden.

Stichting PaTz ondersteunt aandacht voor spirituele zorg. In dit document lichten we toe wat de meerwaarde kan zijn van aansluiting van een geestelijk verzorger bij een PaTz groep en geven we tips over hoe dit aan te pakken.

Gesubsidieerde inzet geestelijk verzorger (GV)

Vanaf 2019 maakt een subsidieregeling de inzet van geestelijk verzorgers in de thuissituatie mogelijk. De subsidieregeling voorziet ook in een vergoeding voor deelname van een GV aan PaTz.

Vergoeding vindt altijd plaats in overleg met en volgens de voorwaarden van het regionale Centrum voor Levensvragen. Als PaTz groep heb je geen extra werk in het kader van het declaratieproces. Meer informatie over de regeling Geestelijke Verzorging Thuis vind je op [de website van Agora](#).

Wat houdt geestelijke verzorging in?

Geestelijke verzorging is professionele begeleiding, hulpverlening en advisering bij zingeving en levensbeschouwing.

'Geestelijke' in geestelijke verzorging verwijst naar het verlangen van de mens om **betekenis** aan het leven te ontleen en toe te kennen. Geestelijk verzorgers stemmen af op wat anderen beweegt, en zijn gericht op diens bronnen, kracht en perspectief. Dit gebeurt door gesprekken, rituelen en andere werkzaamheden. Daarnaast horen ook vieringen, kunstvormen, projecten, bemiddeling, advisering en onderwijs tot het werkterrein van geestelijk verzorgers.

Meer informatie over wat een geestelijk verzorger (GV) kan doen, is te vinden op: <https://geestelijkeverzorging.nl/takenpakket/> en op <https://palliaweb.nl/zorgpraktijk/geestelijke-verzorging>. Hier staan ook enkele filmpjes over zingeving in de (huisartsen)praktijk.

Wat biedt een GV voor PaTz?

Specifiek voor PaTz groepen kunnen geestelijk verzorgers oa het volgende bieden:

- advisering PaTz; als consulent met specifiek aandachtsgebied aansluiten bij PaTz bespreking. zie: <https://geestelijkeverzorging.nl/overleg-met-geestelijk-verzorgers/>
- onderwijs/training; scholing verzorgen over zingeving, levensvragen en ethische kwesties. zie: <https://geestelijkeverzorging.nl/takenpakket/onderwijs/>
- mbt individuele gesprekken; informeren over mogelijkheden om te verwijzen naar een GV. zie: <https://geestelijkeverzorging.nl/doorverwijzen/>

Meerwaarde van een GV bij PaTz

Wat kan betrokkenheid van een geestelijk verzorger bij een PaTz groep opleveren?

- meer sensitiviteit voor zingevingsvragen en meer aandacht voor de spirituele dimensie
- meer bekendheid met mogelijkheden tot verwijzing naar een geestelijk verzorger in de eerstelijns
- versterken van competenties in het aangaan van gesprekken met patiënten over hun behoefte aan begeleiding cq doorverwijzing bij zingeving- en levensvragen

Welke rol kan een GV hebben bij PaTz?

1. structureel; deelname aan de PaTz bespreking als 'consulent' (met specifiek aandachtsgebied)
2. incidenteel of met intervallen; deelnemen aan de bespreking als gast of consulent-GV
3. incidenteel (naast 1 of 2): verzorgen van een thematische presentatie of scholing/training

Hoe kan een PaTz groep in contact komen met een geestelijk verzorger?

Zoek op de kaart op de website <https://geestelijkeverzorging.nl/plattegrond/> naar het dichtstbijzijnde centrum voor levensvragen (CVL) en neem contact op met de coördinator.

Of neem contact op met de coördinator van het Netwerk palliatieve zorg in uw regio, zie: <https://www.netwerkpalliatievezorg.nl/Zorgverleners/Kaart-Netwerken-Palliatieve-Zorg>

Hoe pak je dit aan?

Het is van belang dat in de besluitvorming en het proces een goede afstemming plaatsvindt tussen de voorzitter en de consulent palliatieve zorg van de PaTz groep en uiteindelijk ook met de GV.

Globaal zijn de volgende stappen te onderscheiden:

Oriëntatie, contact leggen, kennismaking, proefdraaien en evaluatie, besluit, werkafspraken.

- Oriëntatie
Overleg als voorzitter eerst met de consulent of een geestelijk verzorger van toegevoegde waarde kan zijn in deze specifieke groep. Zo ja, bespreek dit in de groep en bespreek ook of er specifieke wensen zijn mbt profiel van de GV en diens rol in de groep. Misschien heeft iemand al contact met een geschikte GV die bij het CVL is aangesloten?
- Contact leggen
Zoek contact met het regionale centrum voor levensvragen en leg je vraag en evt wensen voor. Het CVL zoekt een GV die matcht met de vraag van de groep en brengt het contact tot stand.
- Kennismaking
Plan een kennismakingsgesprek (door voorzitter en/of consulent) met de toegewezen GV en bespreek de gewenste rol van de GV en de verwachtingen over en weer. Stel samen vast of er voldoende onderlinge 'klik' is.
- Proefdraaien en evaluatie
Plan een kennismaking op een van de volgende PaTz besprekingen en bij voorkeur nog een keer extra meedraaien op proef. Geef tevoren aan hoeveel tijd/ruimte er is voor de kennismaking en eventueel een toelichting of presentatie over geestelijke verzorging. Spreek ook af om na afloop even samen te evalueren, om te zien of verwachtingen moeten worden bijgesteld. Bespreek ook hoe de inbreng van consulent PZ en GV zich tot elkaar verhouden en welke werkafspraken er gemaakt gaan worden (zie laatste punt).
- Besluit
Neem als voorzitter in overleg met de consulent, na de evaluatie een besluit over het aansluiten van de GV en de gewenste rol bij de PaTz groep en deel dit mee aan de geestelijk verzorger.
- Werkafspraken
Maak onderling heldere werkafspraken en zet deze bij voorkeur ook even op papier (of mail). Voorbeelden van onderwerpen waarover afspraken kunnen worden gemaakt:
 - Hoe vaak sluit de GV aan? structureel, incidenteel, 'om-en-om', op afspraak afhankelijk van de (patiënten op de) agenda.
 - Momenten van evaluatie, bijvoorbeeld jaarlijks (bij voorkeur als onderdeel van evaluatie van de gehele PaTz groep).
 - Is het aanvragen van een account in de PaTz Portal aan de orde? Hoe wordt omgegaan met de vertrouwelijkheid van gegevens in het register en in de bespreking?
 - Hoe komen verwijzingen van individuele patiënten tot stand? Uitgangspunt moet zijn dat een contact met de GV alleen na uitdrukkelijke toestemming of wens van de patiënt tot stand komt. Voor het maken van afspraken over de samenwerking kan je dit [gespreksmodel](#) gebruiken.